

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Освітня програма	30344 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

06.06.2024 р.

Справа № 1117/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,
Бульбенюк Світлана Степанівна,
Величко Олександр Петрович,
Глушчевський В`ячеслав Валентинович,
Заславська Ольга Олександрівна,
Кузьмук Ольга Миколаївна,
Ларіонов Станіслав Олександрович,
Лашко Олена Вікторівна,
Левченко Ярослава Сергіївна,
Нечітайло Ірина Сергіївна,
Орехова Тетяна Вікторівна,
Прокоф`єва Олеся Олексіївна,

за участі запрошених осіб:

Назарова Галина Валентинівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	30344
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про акредитацію.

За – 12, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Мета програми має спрямування на охоплення широкого поля сучасної економіки, у фокусі підкреслюється соціально-економічний контекст, питання соціальної та креативної економіки. Мета та зміст програми відповідають місії університету. Разом з цим, ГЕР звертає увагу на тематику дисертацій, яка виходить далеко за межі фокусу програми, що також дещо не узгоджується з переліком фахових обов'язкових дисциплін

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

не застосовується

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

Перелік заявлених РН та компетентностей відповідає Стандарту спеціальності "Економіка" третього рівня вищої освіти

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Обов'язкові дисципліни є логічно пов'язаними, зорієнтовані на підтримку фокусу програми, забезпечують досягнення універсальних навичок дослідника (мовна та цифрова компетентність, світоглядний розвиток, управління науковими проектами, право інтелектуальної власності). Зміст дисципліни "Креативна економіка" передбачає вивчення тем управлінського спрямування, що є прийнятним, проте за умови обмеженого обсягу фахових ОК логічнішим виглядає створення умов для опанування глибинних знань в межах предметного поля програми "Економіка". В ході комунікації з університетом встановлено, що затверджена нова версія програми містить дисципліну, спрямовану на опанування сучасних знань у сфері педагогіки вищої школи, що має забезпечити формування компетентності SK04 "Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти".

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

Зміст програми відповідає частині предметної області спеціальності "Економіка", яка визначена фокусом.

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

Аспірантам пропонується доволі широкий перелік вибіркових дисциплін, передбачене консультування науковим керівником щодо отримання додаткових знань за темою дисертації.

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

ГЕР не погоджується з рекомендацією ЕГ щодо доцільності перезарахування педагогічної практики аспірантам, що мають досвід викладання. Опанування новітніх методологічних, дидактичних підходів до викладання в контексті спеціальності є завданням програм третього рівня.

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

Перевагою програми є цілеспрямоване формування набору soft skills, що є актуальними для дослідника-економіста

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

У звіті ЕГ не продемонстровано змістовні особливості процедури вступу аспірантів у контексті узгодження дослідницьких намірів вступників з пріоритетами розвитку наукових шкіл ХНЕУ ім. Кузнеця

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

У відомостях самооцінювання та звіті ЕГ є підтвердження щодо відповідності форм і методів навчання/викладання завданням програм третього рівня вищої освіти. ГЕР пропонує як напрям розвитку програми включення у зміст індивідуальних завдань за дисциплінами (зокрема фахового спрямування) виконання окремих фрагментів дисертації, підготовку грантових заявок та інші види дослідницької діяльності

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Для аспірантів передбачено багатоканальне надійне інформування щодо організації навчання; надійним є доступ до навчального контенту; забезпечена оперативна комунікація з науковими керівниками

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

не застосовується

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У змісті обов'язкових дисциплін простежуються результати високої дослідницької активності викладачів, представлено результати проектної діяльності, висвітлено новітні тенденції розвитку спеціальності "Економіка"

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

не застосовується

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Форми контрольних заходів та системи оцінювання є зрозумілими, проте недостатньо пов'язаними з вимірюванням рівня сформованості заявлених компетентностей та досягнення запланованих результатів навчання

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

ЕГ підтверджує достатній рівень відповідності академічної та професійної кваліфікації викладачів змісту дисциплін, що викладаються

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Напрямом розвитку програми є системна робота із залучення результативних вчених-економістів до викладання та інших форм комунікації з аспірантами

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

ХНЕУ ім. Кузнеця має надійну інфраструктуру та засоби комунікації для дистанційної організації навчального процесу. Проте у звіті ЕГ не висвітлено, чи мають аспіранти дистанційний доступ до бібліотечних ресурсів, до баз наукометричних видань тощо

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

Програмою передбачено вивчення української іноземними студентами, що є коректним способом врахування специфічних потреб цієї категорії аспірантів. Проте недостатньо чітко прописано формат застосування цієї опції в контексті впливу на загальний обсяг кредитного навантаження аспіранта

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

не застосовується

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

не застосовується

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

Сторінка програми на сайті університету (<https://www.hneu.edu.ua/aspirantura-051-ekonomika/>) містить обмежену інформацію про зміст та особливості навчання

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Тематика дисертацій аспірантів є значно ширшою ніж зміст передбачених фахових дисциплін, що обумовлює потребу компенсації шляхом опанування релевантних вибіркових дисциплін. Також ГЕР звертає увагу, що теми дисертацій окремих аспірантів виходять за межі предметного поля спеціальності "Економіка": "Моделювання управління кластером ІТ-сектору регіону", "Моделювання маркетингової стратегії компанії методами Data Science", "Розвиток управлінського персоналу підприємств у воєнний та повоєнний період", "Адаптивне управління якістю освітніх онлайн- послуг" тощо

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Відповідність дослідницького профілю наукового керівника та тем дисертацій аспірантів забезпечена

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

ЕГ наведено достатньо фактів, які підтверджують наявність в університеті середовища для створення, апробації, презентації наукових результатів

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

На етапі оновлення програми забезпечити узгодженість між назвою, широкою метою та тематикою дисертацій з одного боку та фокусом й переліком обов'язкових фахових дисциплін з іншого боку

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. З урахуванням широкої мети програми, доцільним є включення до обов'язкових ОК дисципліни загальноекономічного характеру 2. До початку 2024-25 н.р. додати до переліку обов'язкових дисциплін ОК, що забезпечує формування SK04 та PН07 (дисципліну-пререквізит для ОК «Педагогічна практика», який забезпечуватиме здобуття теоретичних знань і інших компетентностей та оволодіння методологією педагогічної діяльності відповідно до п. 25 Постанови КМУ № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», а також листа НА № 672 від 03.09.2021 (в ході комунікації з університетом встановлено виконання цієї рекомендації)

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

-

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

1. GER підтримує рекомендацію ЕГ щодо удосконалення системи оцінювання за дисциплінами та підкреслює потребу узгодження критеріїв оцінювання з рівнем сформованості заявлених компетентностей 2. В напрямі розвитку програми GER рекомендує передбачити виконання окремих фрагментів дисертації та запланованих видів дослідницької діяльності аспіранта в межах ОК (з відповідним оцінюванням)

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

В напрямі підвищення ефективності діяльності, спрямованої на дотримання принципів академічної доброчесності, GER рекомендує розширити коло суб'єктів (до усіх учасників освітньої та наукової діяльності) та піднімати також питання дослідницької доброчесності (коректна робота з даними, неупереджена інтерпретація отриманих результатів тощо)

Критерій 6. Людські ресурси

GER підтримує рекомендацію ЕГ щодо потреби у системній організації роботи із залучення досвідчених та результативних економістів-дослідників, експертів міжнародного рівня до викладання та іншої діяльності в межах програми

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

1. В описі ОП чітко зазначити умови планування ОК "Українська мова" для аспірантів-іноземців

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. GER підтримує рекомендації ЕГ щодо участі аспірантів у процесах розвитку програми 2. GER підкреслює потребу постакредитаційного моніторингу за такими напрямами: достатність умов для формування викладацької компетентності, відповідність тематики дисертацій предметному полю спеціальності

Критерій 9. Прозорість та публічність

Забезпечити на сайті університету представлення повної інформації про програму - пріоритети наукових досліджень, наукові керівники та викладачі, теми дисертації тощо

Критерій 10. Навчання через дослідження

1. Напрямом розвитку програми є організація комунікації в аспірантському середовищі, спрямованої на підготовку спільних грантових заявок, набуття міждисциплінарного дослідницького досвіду тощо 2. Забезпечити відповідність тематики досліджень аспірантів предметному полю спеціальності "Економіка"

4. Додатки

Відсутні

***

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні GER і результати голосування членів GER є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні GER так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні GER

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА